СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 135. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 12-го липня 1946. No. 135. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, July 12, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗРОСЛО НАСЕЛЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ: Є ВЖЕ ПОНАД 140 МІЛЬЙОНІВ

З днем 1. січня 1946 населення Злучених Держав Америки виносило 140,386,509 осіб. Таке проголошує Цензусове Бюро. Від 1940 року населення збільшилося на 6.6%. Найвищий приріст населення був у другій половині 1942 року й виносив 930,000. Цей приріст упав в другій половині 1945 року до 720,000. За шість років від останнього перепису населення зросло на 8,700,000.

МОЛОКО І НАФТА НЕ ОБНЯТІ КОНТРОЛЕЮ ЦІН.

Сенат ухвалив уже на початку тижня поправку до нового законопроекту про контролю цін, якою звільнив від контролі мясива, дріб і яйця. Тепер ще добавив нову поправку, якою звільнив від такої контролі молоко, бавовняне насіння, соя-фасолю та нафту, як і звязані з ними продукти. Що з цього вийде, покищо не знати, бо побоюються, що й цей законопроект готов стрінутись з ветом президента Трумана.

ЦІНИ ПІДХОДЯТЬ ВГОРУ.

З усіх сторін краю звідомляють, що всюди ціни зростають з кождим днем. Ціни на живу худобу є тепер такі високі, яких не було впродовж останніх 25 років. Знов на мясо підійшли ціни подекуди до такої висоти, якої ніхто з живучих не памятає. Також піднялись ціни на бавовну і збіжжя.

ДАДУТЬ БРИТАНІЇ ПОЗИЧКУ.

Ще цього тижня перейде в конґресі ухвала, яка затвердить американську позичку Британії в сумі $3,750,000,000. Той кредит буде вжитий Анґлією головно на закупно різних товарів в Злучених Державах. Тому, що до 60 републиканців заявилося уже за позичку, нема обави, щоб її не ухвалили.

АЙЗЕНГАВЕР ЗА АРМІЮ З 800,000.

Перед Конґресовим Комітетом для Військових Справ говорив ген. Двайт Д. Айзенгавер про потребу збільшити збройні американські сили в мирних часах. Такі сили виносили в 1939 році 188,000 офіцирів і вояків. Ген. Айзенгавер дораджував піднести це число до 800,000 і вдержувати його яких 15 або 20 років. Половину цеї збройної сили буде становити авіяція. Ця армія матиме 80,000 офіцирів. При цьому Айзенгавер підкреслив, що мусить бути дана більша нагода підофіцирам і воякам стати офіцирами, бо тільки тоді буде можна назвати нашу армію „справді демократичною".

НЕМА КОМУ СУДИТИ!

Суди замовкли в Филипинах. Це тому, що Комісія Назначень не затвердила лісти з 800 судейськими кандидатами, що складалася з бувших суддів і ново запропонованих, яку виставила ще попередня адміністрація бувшого президента Осмени.

ФІЛЬМА З БІКІНІ.

Тепер розглядають фільмові знимки з маневрів з атомовою бомбою в Бікіні. Виявляється, що бомба наробила великої шкоди. Японський кружляк Сакава, заки затонув, уявляв собою купу збитого заліза. Панцирник „Аркенсо" знищений до цеї міри, що вже годі його направити. Літаконосець „Індепенденс" має просто „трагічний вигляд". Подібне можна сказати і про велике число інших военних суден.

ПОМЕР СИДНІ ГИЛМЕН.

Останні часи діяльности б. президента Рузвелта висунули на передове місце в американській політиці Сиднея Гилмена, президента Амалгамейтед Клотінг Воркерс, що перетягнув при президентських виборах велику частину робітництва на сторону Рузвелта, як поновного кандидата на президента. Зробив це Гилмен при допомозі Комітету Політичної Акції, звязаного з СІО (Конґресом Промислових Організацій). По смерті президента Рузвелта Гилмен залишився особисто і надалі важною фіґурою в політиці, як і в робітничому русі. Він не був комуністом, але в політиці ішов разом з комуністами. Смерть Гилмена, що нагло наступила, матиме певні наслідки, бо ослабить комуністичні впливи в американській політиці. Про Сидні Гилмена пишуть, що будучи молодим хлопцем у Литві він не пішов за вказівками батька і не став жидівським рабином, а звязався з революційним рухом у царській Росії. Наслідком цього мусів втікати до Анґлії, звідки переїхав до Злучених Держав в 1907 році. Тут по двох роках праці в Серс енд Робок Компані перейшов до кравецької промисловости, де вибився скоро як робітничий орґанізатор. В 1914 році став президентом юнії Амалгамейтед Клотінг Воркерс і оставав на цьому становищі аж до смерти.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет ще ширше розгортає свою працю

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет ,якого праця уже ввійшла в світлу історію американських українців, відбув дня 10. липня у Філядельфії чергове засідання ширшої управи Комітету, на якому заторкнено цілий ряд біжучих справ та намічено відповідні пляни роботи на найближчий час. Засіданням проводив адвокат Ів. Панчук з Дітройту, в заступстві голови Комітету, д-ра В. Ґалана, який відбуває тепер поїздку по таборах українських скитальців у Европі. Д-р Ґалан прислав уже відповідні звідомлення зі свого побуту в Анґлії, Франції та Італії. Вчасі неприявности д-ра Ґалана щоденну роботу в Комітеті виконують: секретар д-р Павло Дубас та касієр Іван Рогач. Дебати над роботою та плянами Комітету ,в яких забирали голос, крім названих уже осіб, п-ні Бенцаль, п-на Е. Піддубчишин, ред. Катамай, п. Роман Слободян, о. Мицик, о. Врублевський, д-р Л. Цегельський та п. К. Лисюк, виказали усі благодійні наслідки жертвенности українсько-американського громадянства, як і роботи самого Комітету. Листи від скитальців та від чужих і своїх визначних посторонніх осіб свідчать, що жертвенність громадянства, яка в останніх двох місяцях значно зросла, як і робота Комітету дали не тільки великі наслідки, але й найшли повне зрозуміння та признання як між своїми, так і між чужими. З намічених плянів на майбутнє треба підкреслити насамперед постанову на поширення та скріплення акції Комітету з метою орґанізувати та перевести масове переселення українських скитальців з Европи до поодиноких країн, яке вможливить їм розпочати нове життя і корисно працювати, аж доки зможуть знова вернутися на батьківщину. Цю акцію очолюватиме адв. Іван Панчук. Нові завдання Українського Американського Допомогового Комітету вимагають нового зрозуміння українсько-американського громадянства а поширення роботи Комітету вимагає теж збільшення жертвенности.

„Правда" боїться відірвання України від Советського Союзу

Орґан комуністичної партії, „Правда", обвинувачує американців та анґлійців, що вони піддержують українські орґанізації, які змагають до відірвання України від Советського Союзу. В статті, надрукованій в згаданій ґазеті з 10. липня під заголовком „Антисоветські орґанізації під охороною анґльо-американських окупаційних властей", подається виказ орґанізацій в анґлійській та американській зонах Німеччини, які називається фашистськими, та які, по думці „Правди", є під охороною анґльо-американських властей. Між цими орґанізаціями большевицька ґазета згадує за Український Центр як „фашистську орґанізацію, що поширює брехню та вигадки проти Советського Союзу". Автор статті, И. А. Вікторів, твердить, що цю орґанізацію очолює Василь Шмуляк, „німецько-український націоналіст", який колись „служив у німецькій поліції". Між іншими провідниками українських, білоруських та балтійських орґанізацій в західній Німеччині „Правда" називає одного, який носить „американську уніформу" та другого, який „працює для УНРРА". Автор згаданої статті твердить, що в американській та британській зонах Німеччини „широко розвинена сітка анти-советських орґанізацій, які чудово процвітають під крилами окупаційних властей".

СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ УНРРА.

Советська урядова ґазета „Ізвестія" виступила з гострою атакою анґлійсько-американської політики, зверненої на харчову допомогу голодним країнам. Ґазета твердить, що в Америці та в Анґлії „є відповідні круги, які намагаються використати домогову кампанію для досягнення своїх економічних та головно політичних плянів" та які, по думці ґазети, „мають дуже мало спільного з чоловіколюбством, але натомісць вони безпосередньо злучені з найбільш аґресивною стороною цих політичних кругів". Ґазета твердить, що Злучені Держави та Анґлія накидують УНРРА відповідну політичну лінію в допомоговій акції. Советські обвинувачення є в звязку з ухвалою американського конґресу, щоби УНРРА припинила допомогу країнам, які не признають американським кореспондентам права свобідної висилки звідомлень про розділювання цеї допомоги. Ця ухвала відноситься насамперед до України.

Назагал завважується, що советська пропаґанда атакує цілу діяльність УНРРА вже від довшого часу. Давніше концентровано ці атаки головно за діяльність УНРРА в европейських краях, як от в Югославії. Тепер уже атакується УНРРА і за діяльність в Китаю.

СТАЛІН — НАЙБІЛЬШИЙ ПОЛКОВОДЕЦЬ.

Сталін є найбільшим полководцем. Так, щонайменше, твердить його особистий телеграфіст, заявляючи, що тільки військова ґеніяльність Сталіна врятувала червону армію під Ленінградом, Москвою та Сталінградом.

ТОВАРИШ ЛЕВ МЕДВІДЬ ПРОГРАВ.

На нарадах Асамблеї Здоровя Обєднаних Держав було поставлено під голосування внесок, щоби Світовій Орґанізації Здоровя надати спеціяльні міжнародні права нормувати справи здоровя в поодиноких країнах. Внесок ухвалено, незважаючи на спротив голови „української" делеґації, д-ра Льва Медведя, який вважав, що надання таких прав означатиме можливість встрясання цеї орґанізації у внутрішні справи поодиноких країн.

ЧИ ДИВУВАТИСЬ, ЩО НЕ СТАЄ МІСЦЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ У КАЛЕДЖАХ?—Картина, яку маємо перед собою, знята в Коломбія Юніверзіті в Ню Йорку. Бачимо яких 15,000 студентів з цілого світа, що зописуються на літні університетські курси. Многі з них це ветерани другої світової війни, що користають з „Джі Ай Бил оф Райтс".

ЩЕ ОДНО ВЕТО СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Рада Безпеки ухвалила більшістю девять голосів проти одного, советського, резолюцію, щоби Канада, як країна спеціяльно заінтересована в дебатах Ради над справою контролі атомової енерґії, взяла участь в нарадах, без права голосу. Советський представник в Раді Безпеки, А. Громико, зложив проти цеї ухвали своє вето. Австралійський представник, д-р Герберт Еват, повідомив, що цю справу він віддасть під розгляд Головної Асамблеї Обєднаних Держав на її найближчім засіданні. Представник Канади, ген. А. Г. Л. МкНафтон, докищо зайняв своє місце — можливо тільки тимчасово — при столі нарад Ради Безпеки.

МОЛОТОВ ХОЧЕ ТВОРИТИ „ДЕМОКРАТИЧНУ І МИРОЛЮБНУ НІМЕЧЧИНУ".

На засіданні Ради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, советський міністер, В. Молотов, зложив після закінчення війни свою першу „ясну" деклярацію щодо Німеччини. Він висловився проти французької пропозиції відділити від Німеччини Рурщину, відкинув доктрину Морґентава про перемінення Німеччини в аґрарну країну, противився творенні з Німеччини федеративної держави та заявив, що мировий договір з Німеччиною не може бути підписаний на означену кількість років. „Моєю пропозицією є" — заявив Молотов — „не знищити Німеччину, але перемінити її в демократичну, миролюбну країну".

АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ СУПЕРЕЧНОСТІ В ЯПОНІЇ.

Пропозиції ґен. К. Деревянка, советського представника в Контрольній Раді Союзників для Японії, щодо земельної реформи та відповідних реформ щодо умов праці, американський представник, Джордж Ечісон, назвав „відомими познаками комуністичної пропаґанди". Він звернувся до советського представника безпосередньо зі запитаннями, які пункти з того, що він пропонує для Японії, були здійснені в самому Советському Сюзі: чи советським робітникам дозволяється страйкувати, чи закон забороняє репресії проти страйкарів, чи респектується восьмигодинний день праці і т. п. Кузьма Деревянко відповів на це закриваючись постановами потсдамської конференції та з черги обвинувачуючи американського представника за антикомуністичну пропаґанду.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ.

Бої між національними і комуністичними військами в Китаю набирають щораз більшого розгару. З Нанкіну повідомляють, що понад 20 тисяч комуністичних військ зробили висадку в стратеґічних пунктах на побережжі в провінції Мантунг та в сотнях риболовських човнів атакували острів Інтао в заливі Кіатчов, „під самим носом" американської морської бази. Повідомляється теж про скріплену активність комуністичних військ в провінціях Гонан і Гупег.

ПАРИЖ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Хоча до мирової конференції залишилось ще більше двох тижнів часу, окремий французький комітет робить у Парижі велику підготовку на прийняття делеґатів 21 держав, які візьмуть участь в конференції. Загальну кількість делеґатів передвиджується на більше чим 1000 осіб. Підготовляється відповідні удогіднення для 300 закордонних кореспондентів, які візьмуть участь у конференції, крім кореспондентів акредитованих при французькому уряді. Конференція відбудеться у відомому Люксембурзькому Палаці, де перед війною відбував свої наради французький сенат.

ВІДВІДИНИ СТАЛІНА В ІРАНІ?

Іранська ґазета „Стареґ" повідомляє, що після мирової конференції в Парижі, Сталін приїде до Тегерану, відповідаючи на відвідини іранського премієра в Москві. Пан Сталін, пише ґазета, приїде в товаристві міністра закордонних справ, В. Молотова, та з відповідною кількістю своїх „соратників" і кореспондентів.

ПРИЯЗНЕ ВІДНОШЕННЯ НІМЦІВ ДО АМЕРИКАНЦІВ.

Представник американського військового управління в Німеччині, ґен. Л. Д. Клей, заявив, що від закінчення війни приязні відносини між американцями в Німеччині і самими німцями з кожним днем збільшуються. „Під людським оглядом" — заявив ґенерал — „ми не можемо бути занадто поміркованi в нашій праці ані в засобах, які доказувалиб правдивість американської демократії. Проте ми можемо бути людьми, справедливі і мати згляд, не забуваючи при цьому, що наші завдання в Німеччині не можуть бути закінчені, доки ми повністю і точно не завершили розброєння, денацифікації та деіндустріялізації, що союзні державні мужі вважали за необхідне для світу".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОТИ КОМУНІСТИЧНИХ МАХІНАЦІЙ В ЮНІЯХ

Комуністи є засадничими ворогами таких робітничих юній, що хочуть бути незалежними, правити самі собою і думати та поводитись по демократичному. Це відома справа для тих, що хочуть глядіти на речі отвертими очима. Тому саме з комуністами не може погодитись в юнії ніякий робітник, що не хоче бути під їхнім диктатом і виконувати в Америці те, що наказує комуністична централя в Кремлі. Як це виглядає у практиці, пізнати найкраще по резиґнації Мориса Мустера з президента юнії меблевих робітників, що належать до СІО. Мустер зрезиґнував тому, щоби тим звернути увагу на те, що виправляє в юнії горстка комуністів. Ту юнію, що нараховує тепер яких 42,000 членів, зорґанізував Мустер. Не є це комуністична юнія в тому розумінню, щоби більшість її членів складалась з комуністів. Вона є тільки контрольована комуністами, яких в юнії мало, бо не більше як тисяча.

Мустер виправдує свою резиґнацію тим, що каже, що льокалі юнії зверталися до Филипа Морея, президента СІО, щоби поміг їм позбутись комуністичних ватажків, але це нізащо не помогло. Знов ці ватажки це такі, що навіть поняття не мають про працю, яку виконують меблеві робітники, бо ніколи не були у цій роботі.

Правда, можна бути такої думки, що не зважаючи на такий стан, Мустер таки не повинен був резиґнувати, а повинен був старатись довести своїм впливом у юнії до цього, щоби унунути комуністів від проводу і диктатури. Та видно, що відносини в юнії стали такі, що правильною дорогою годі було добитись зміни. Тому саме Мустер взявся за такий крок, який, на його думку, повинен заставити публичну опінію про це заговорити. Так глядять на його крок теж і деякі часописи та вважають його поступок доброю американською роботою. Вони мають на увазі, що коли кажеться про юнію, що вона контрольована комуністами, то це означає, що тим самим вона є контрольована ворогами американської господарської системи і ворогами американської ідеольоґії, а приклонниками советської системи і тої політики, яку провадить Кремль у Москві. До цього треба ще додати і таку важну справу, як відношення комуністів до страйків в Америці. Комуністам не йде у страйках про те, щоби поліпшувати робітничу долю. Вони хочуть страйків, щоби викликувати у краю хаос. Комуністам не іде про те, щоб робітників загодити у фабриках чи деінде, бо таке не є в інтересі Кремлю. Їм іде про постійне підкопування американської системи на те, щоби в такий спосіб підготовляти ґрунт під сталінську систему.

Оте все, як кажуть, мав мати теж і Мустер на думці, коли зрезиґнував з головства в юнії меблевих робітників. Він хотів тим причинитись до цього, щоб американський загал приложив більшу увагу до цього, що діється в юніях, контрольованих комуністами.

Можливості української еміґрації до Венесуелі

В існуючій політичній обстановці, проблеми українських скитальців в Европі висуваються на одне з чолових місць наших завдань. Важке положення українських скитальців добре відоме американським українцям. Крім усяких більших і менших безправств в таборах скитальців, постійної загрози примусової висилки до Советів і т. п., долучується ще й те, що швидко вже перестане існувати УНРРА.

Супроти цього неможливо залишити цих людей на призволяюче по таборах. Не зважаючи на можливу допомогу скитальцям збоку давних і нових міжнародніх орґанізацій, треба серіозно призадуматись над тим, щоби проблему українських скитальців розвязати не тільки допомогою на один, два чи більше місяців, але на всякий випадок підшукати та підготовити їм можливості відповідної стабілізації. Докищо найкращою розвязкою булаб еміґрація скитальців до американських країн і тому треба, щоб центральні українські допомогові комітети, що існують в американських країнах, поробили нетайно відповідні заходи, щоби підготовити та здійснити масове переселення українських скитальців на американський континент. У звязку з цим заслуговує на увагу лист одного українця з Венесуелі до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії, в якому, між іншим читаємо:

* * *

Ви запитуєте які є життеві відносини у Венесуелі — та чи є можливість на більшу іміграцію. Постараюся Вам дати відповідь на це питання, так як я живу тут третій місяць:

Умовини життеві є тут зносні, а можливости заробковання достаточні. У всіх ділянках є брак рук до праці. Для умової праці є потрібне знання еспанської мови, для фізичної праці необмежені можливости. Помимо дорожнечі, яка тут панує, (кошт прожитку 2—3 долярів денно) люди достаточно заробляють. Вільні звання, як лікарі і адвокати, без повторення іспитів не можуть вільно практитувати. Від купця і промисловця не вимагають жадних кваліфікацій і кожний може робити, що йому подобається.

Структура господарча Венесуелі спирається на вельми богатім, в світовім масштабі, нафтовому промислі, як головнім продукті експорту. Промисл консумційний знаходиться у пеленках. Рільництво занепадає, бо робітник рільний утікає до краще платного промислу нафтового. Краєві продукти рільні є богато дорожчі, як у сумежних державах. Одначе експортуючи нафту Венесуеля є в спромозі імпортувати не тільки всі товари фабричні, але також у більшости живностеві артикули. Імпорт приходить з різних держав, а головно зі Злучених Держав Америки. Усіх товарів є обильність у вільній торговлі за виїмком самоходів і акцесорій, які впливають тільки повільно.

Тенденцією уряду Венесуелі є створити краєвий промисл і розбудувати рільництво. З цеї причини наприклад у Швайцарії консулят венесуельський видавав іміґраційні візи без труднощів. Найважніша вимога була переказати тисячу франків до Венесуелі для прожитку після вїзду, поки іміґрант не уладиться. При колективних еміґраціях, а спеціяльно еспанців і портуґальців, уряд покривав кошти подорожі. Вмістительність іміґрації у Венесуелі є велика, бо край є около два рази більший від України, а населення має заледви 4 міліони. Почва є урожайна і приносить двічи до року жнива. Уряд стало протеґує малу іміґрацію, Відносно осіб без батьківщини в Европі уряд згодився на велику одначе обмежену іміґрацію (кількадесять тисяч осіб).

Побіч гарних сторін життя у Венесуелі є рівнож і злі сторони. А саме клімат тропічний не є легкий до знесення для українця, ще й до того в старшому віці.

Столиця Венесуелі, Каракас, розложилася у кліматично здоровій гірській кітловині, около тисяч метрів понад позем морський і числить около 300 тисяч мешканців. З примітивних партерових дімків поволі виростають модерні 3 і 6-поверхові камяниці. Поза центральними урядами, населення столиці займається головно торгівлею, а там варстати і десь-не-десь фабрика. Дійсне народним засобом комунікації є мотор. Коня бачиться ще на перегонах на гіподромі, бика і когута на улюблених тут грищах. Осли розвозять овочі лінивим мешканцям до кожної хати. — Червоної краски тут земля, червоним черепом криті хати і на червоно жарить сонце.

Північно-американський капітал все кріпше і кріпше анґажується тут у нафтовий промисл, копальні золота, діямантові поля і кавчукові плянтації.

Вертаючи **до справи нашої еміґрації, розкиненої по різних окупаційних стрефах в Европі, то у Венесуелі булаб можливість життя.** Така іміґрація повинна бути ведена орґанізованим шляхом. Булоб доцільним і для справи вельми корисним, якби представник Вашого Комітету приїхав сюди і при піддержці тутешньої амбасади Злучених Держав переговорив справу з урядом Венесуелі. Єдине безпосередний контакт може дати скорий і позитивний результат. Наразі знаходжуся тут я сам один українець і не натрапив ще на другого. За те довідався про малі (по кількадесять) незорґанізовані ґрупи старих еміґрантів польських і російских та найбільшу зорґанізовану 15-тисячну ґрупу жидівських.

* * *

Стільки в листі з Венесуелі. З іншого джерела, іменно з листа від одного з наших скитальців у Еспанії, який теж робив заходи у венесуельському посольстві в Мадриді, довідуємося, що з виїздом до Венесулі звязані ще найменші формальности. Кількість еміґрації необмежена. Візу можна одержати протягом 24 годин на кожний важний пашпорт будь-якого уряду. Додатково до пашпорту вимагається ще довідки про моральну поведінку, яку може виставити Червоний Хрест, або якийсь допомоговий комітет.

Д-р Іван Чинченко.

Вибори в червоній імперії

(З допису, надісланого з Европи).

1. Фантазії амбасадора Дейвиса.

Переглядаю книжку бувшого американського амбасадора до Советів, Джозефа Д е й в и с а, про його місію до Москви. І не можу надивуватись, як він, свободолюбний американець, міг добачити якісь свободи в Советах. Для нас, бувших советських невільників, це просто фантазія, що він у тій книжці повиписував. Тому дехто думає, чи і в Америці не розуміють часом „свободу" в такий спосіб, як її розуміє советський режім. Одначе вчитуючись в українські ґазети, що надходять з Америки, приходимо до переконання, що так не є, та що в Америці розуміють свободу таки так, як її треба розуміти. Такого переконання набрали ми теж при першій зустрічі з американською окупаційною владою. Як ми пішли до американського військового команданта і просили його дозволу на те, щоби відбути збори і вибрати на них свій комітет, то він нам відповів на наше здивовання: Можете собі відбувати такі збори і десять разів на день без ніякого дозволу, а тільки не маєте там вести протисоветської аґітації, бо Совети — союзники.

Нас теж дуже цікавило читати в американських ґазетах про те, як відбуваються в Америці вибори, себто, як і кого ставлять кандидатами, як за ними аґітують, та як відбувається голосовання. Це не те, що в Советах.

2. „Найдемократичніші" вибори".

Памятаю, як проходили в 1937 році вибори до Верховної Ради СССР. Вибори відбувались по зразках славної „сталінської конституції" з 1936 року. Тим самим це мали бути „найдемократичніші в світі вибори" і „в найдемократичнішій у світі країні". Таке розтрублювала б о л ь ш е в ицька пропаґанда.

Наділі воно було одначе так, *що про всіх кандидатів по*дбав Центральний Комітет Комуністичної Партії в Москві. Він дав накази „союзним" чи „автономним" республикам чи областям, а властиво кольоніям, очевидно через комуністичні партії в тих краях. Усі краєві й обласні комітети діставали згори з Москви вказівки, хто має бути обраний з робітників, селян, колгоспників, урядовців, вчених і т. д. Обласні комітети Комуністичної Партії мали це все тільки розділити по містах і районах (повітах), призначуючи де й на якого „вожда" з Москви треба голосувати. Те саме і з „вождами" з Києва. Їх теж назначувала Москва. Усякі зібрання це була тільки формальність. От ставлять і голосують на вже давно призначених їм до вибору кандидатів. Не тільки це. Призначають згори навіть тих, хто має ставити кандидата і як його вихвалити.

3. Припадок з фризиєром, що захотів кандидувати.

Усі вибори у Советах, як бачимо, це наперед обдумана комедія, яку відіграє урядова машина. Але буває, що часом, десь у глухому кутку, хтось добре не визнасться завчасу у тих виборах і пробує поводитись так, як йому формально дозволяє сталінська конституція. Я сам був свідком такого припадку в Кременчуці над Дніпром при виборах в 1937 році. На виборчі збори зібрались парикмахери (фризиєри), що були обєднані в артіль. Партійний орґанізатор артілі виставив призначеного згори кандидата і піддав кандидатуру під голосовання. Це був кандидат до Верховної Ради СССР. Та один з фризиєрів виставив свою власну кандидатуру. Вийшло замішання. Партійний орґанізатор заявив, що це є гарна кандидатура, тільки додав, що нема потреби ставити двох кандидатів, бо в советському суспільстві немає такої конкуренції, а тільки є вона в капіталістичному світі. Та фризиєр взяв у руки сталінську конституцію і зачав вичитувати з неї, хто і як може виставляти кандидатів при виборах. Ще й похвалив Сталіна за свободи, що їх дав. Припертий до стіни партійний орґанізатор не знав що робити. Але поглянув на „виборців" і вони зрозуміли, в чому діло, та кандидатуру фризиєра відкинули.

До цього можу ще хіба додати, що той фризиєр по виборах десь дуже скоро „зник". Очевидно, що його заарештувало НКВД. Але й партійного орґанізатора усунули з посади, як казали, „для оздоровлення атмосфери в артілі парикмахерів". Вибрано двох депутатів, одного робітника і одного військового, але ніхто з виборців їх не знав і з ними не зустрічався ні перед виборами, ні по виборах.

3. З виборів у Львові.

В 1940 році я перебував у Львові. В тому році треба було перевести вибори до місцевих орґанів на території Західно - Української Області. Відразу скажу, що виборча техніка була цілковито та сама, що її практиковано на інших українських землях, що вже попередно були під диктатом Кремля. Тут говорю про вибори до О б л а с н о ї Ради Львівської області. Спілка Українських Письменників виставила кандидатуру одної молодої польської письменниці, якої прізвище не можу собі тепер нагадати. Партійний орґанізатор Ветеринарної Академії у Львові, в якій я був професором, тов. Кошко, одержав приказ, щоби професори і студенти Академії підтримали виставлену кандидатуру цеї незнаної усім письменниці. Та так склалося, що на тих зборах, на яких мали поставити цю кандидатуру, припало мені головувати. У повідомленнях про ці збори було зазначено, що кожен може виставляти таку кандидатуру, яку вважає найвідповіднішою. Але навіщо роздумувати і виставляти, коли вже про це все подумала Спілка Українських Письменників? Що так треба ці справи розуміти, знали добре всі ті, що прибули на збори, бо вже були обзнакомлені з советськими практиками. А що ніхто з них не бажав собі виїзду в Казакстан чи чогось гіршого, якщоб в и р в а в с я з якимсь своїм проектом, чи може виступив проти запропонованої кандидатки, то ніхто й не думав противитись. Всі погоджувались. Та біда була в тому, що такі збори булиб неповні, колиб хтось не вихвалив кандидата чи кандидатку. Якжеж тут вийти з цеї біди, коли так виглядало, що буквально не було навіть одної особи, щоби знала цю кандидатку, чи хоч чула давніше про її прізвище. Та диктатор Кошко заявив, що збори булиб неважні, якщоб не виголошено промови про заслуги кандидатки. Тоді встав один редактор, Я. Ш., та зачав вихвалювати цю польську письменницю. Казав, що її вірші пронизані справжнім революційним духом, що її уся творчість звернена проти гнилого

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

9)

Досі йшли поважні характеристики Паволоцького. Його високість, Микола Миколаєвич продержав нагородий лист близько двох місяців. Каракулями, на підпитку, він накреслив:

„З суконним рилом не лєзть в ґенерали! Рік старшинства у ранзі пна підполковника повинно зовсім задоволити. Хібаб для підполковника Паволоцького встановити спеціяльну ранґу — ґенерал-молокососа! Зокрема, за Олешичі до Юріїв 4 ст. представлено полковників Серебрянчукова і Кулініна Штабом Зах. фронту, у склад якого 16 кінна дивізія входить. А впрочім, висилаю на рішення головного штабу".

— І підписався: Верховний головнокомандуючий, ґ е н е ралъадютант Николай.

В Головному Штабі написали знов поважно: — „Імператорський Головний Штаб схиляється до думок його високости, верховного головнокомандуючого і командуючого південно - західнем фронтом. Підполковнику Паволоцькому проголосити височайше благовоління, надаючи рік старшинства. За бій під Олешичі нагороджено ордерами Юрія 4-го ступня властивих керівників тим боєм, полковників Серебрянчукова і Кулініна. Головний Штаб здивований неосвідомленсоти командуючого 8-ю армією, по причині, що приказом по чернигівському гусарському полкові підполковник Паволоцький тимчасовим командантом того полку не призначався. Нагородний лист завернути по приналежности через штаб Західного фронту.

Еверт також показав своє уміння писати. Ґотицькими патичками вивів: „Зарано підполковник Паволоцький наставився в ґенерали, а ґенерал Брусілов в командуючі фронтом. Я не думаю тим панам допомагати у здобуттю лаврів. Тай тридцять чотири-літніх ґенералів ніяка армія не знає".

Командуючий третьою армією, Леш: — „Що за загадка з тими Олешичами? За той бій нагороджено старших керівників, а повернення Паволоцького з відпустки для поправки здоровля пройшло наказом по полку на третій день після бою".

Командант четвертого кінного корпусу: „Ге, ге, доннер веттер! За Олешичі — ґенерал-хорунжим, за запільний рейд і командування двома дивізіями — ґенерал-лейтенантом, за Кухоцьковольський прорив — ґенералом кінноти. Ранґ для підполковника Паволоцького не вистане. А... і тут власноручно намальовано олівцем солідну дулю і підписано — Ґіленшмидт II. Володченко наложив на всьому тому резолюцію. — „Залучити до секретних актів".

Перед Паволоцьким пройшли пятьмісячні митарства його нагородного листу, знизу вверх і зверху вниз. Насмішки і кпини бездарних рутинерів, заздрісних на чужий талан... — Ти здібніший від нас?... Так ось тобі, колоди під ноги, щоб не зазнавався! Ти не смієш нас переростати, хочаб ти ґенієм був! Ти в нашій владі і вище йти ми тобі не дозволимо... — Зрозумів підступ Кулініна, оте навмисне запізнення на три дні полкового наказу про повернення підполковника до служби.... Хитрун загодя передбачував наслідки такого запізнення... Заздрість отих Микол Миколаєвичів, Евертів, і Ґіленшмидтів і підступ Володченків, Серебрянчукових й Кулініних.

Того вечора він не все прочитав і побачив. Наступних днів студіював копії доносів. Ориґінали пішли до високих рутинників і там залишилися назавжди...

Призбиралося доносів зо двадцять. Поблагословив Кулінін-Мушка ще у вересні 1914 року доносом про суперечку Паволоцького з командантом бригади за арештованого Ганличевим селянина. Впевняв, що „ротмистр Паволоцький, малорос, наладив звязки з діючими з ворожої сторони так званими Українськими Січовиками". Драгомирів знав від Кулініна краще, що Українських Січових Стрільців під ті часи на фронті ще не було, знав і Паволоцького. Нічого дивного, що на доносі наложив коротку і надто вимовну резолюцію: „Полковник Кулінін займається дурницями".

Другий донос походив вже від трьох, — Кулініна, Подґурского і Залеского. Резолюція Драгомирова голосила: „Порадити доносщикам повчитися у Павлоцького відвазі і розумінню старшинських обовязків". На повторному доносі з загрозою вдатися до вищих команд — Драгомиров написав: „Займатися донощицтвом — сором". Всеж зарядив. розслідження. Був це той самий донос, що його розплутував капітан Людцканов-Цанков у часі приїзду у дивізійний госпиталь, де Паволоцький лежав поранений у груди.

Олешицький бій Кулініна трохи осадив, а Подґурскі і Залескі звіялися. Дальший донос прийшов з котрогось піхотного корпусу, відай 34-го. На нього, полковника Скубенка і ґенерала Володченка доносив полковник Попандопуло за гостру критику державних верхів і зневажливі вислови про д и н а с т і ю. Володченко приписав до доносу, що він не перешкоджував підполковнику Паволоцькому і полковникові Скубенкові з метою краще обох розпізнати, самий же він нічого не говорив, це полковникові Попандопуло очевидно причулося...

(Дальше буде).

Тарас Шевченко — художник

(Надіслане до „Свободи" з Европи)

(Докінчення)

У восьмох закінчених картинах притчі (всіх задумано було дванадцять) Шевченко вперше скидає завісу з наскрізь прогнилої моралі тодішнього російського суспільства. І коли за біблійною притчею блудний син врешті повертається додому, в обійми батька (до речі так передав зміст притчі і Рембрандт), Шевченкове трактування притчі про блудного сина XIX ст. немов обривається на восьмій сцені — карі шпіцрутенами — певній страшній смерті... Художник не повернувся більше до незакінченої за задумом притчі, що власне була завершена холодом смерти.

У малюнках до притчі Шевченко зовсім зриває з „академічними формулами" „приємлимости й неприємлимости" тем, з їхньою солодкою, нежиттьовою романтикою, і натомісць мужньо проголошує „свій вирок над зображуваними явищами".

У роки заслання образотворча мова Шевченка досягає своєї ґеніяльної довершености. Речі з часу заслання й короткого петербурзького періоду вражають своєю шляхетною стриманістю, завжди зрівноваженою глибиною мистецького відчуття... Придивімося лише до його пейзажів із зображеннями диких кірґізьких степів. Крізь сувору красу мертвого степу, мистець у невимовній тузі немов бачить пишноквітні степи України. Але... разом з тим ліричним почуттям у тих акварелях, рисунках, передана вся безнадійність дикого степу, „незамкненої тюрми".

Навіть у ранніх творах Шевченка (автопортрет та ін.) помітне тяжіння до своєрідного рембрандтівського світовідчування. З роками твори Шевченка втрачають риси Брюлової маніри, і натомісць приходить прагнення до реалістичного трактування складних світлотіньових завдань, намагання до своєрідного розвязування кольористичних проблем у творах без кольорів, з самою тільки контрасною суворою грою чорного та білого, що найвиразніше бачимо в малюнках останнього періоду, не кажучи про офорти петербурзьких років.

Шевченкове пристрасне захоплення ґенієм Ребрандта немов відзеркалилося в його зрілих, насичених глибоко поетичним чуттям малюнках.

Переглядаючи малярські твори Шевченка і порівнюючи творчість академічних років із творчістю років заслання, ми переконуємося, що саме життя продиктувало відхід Шевченка від блискучого, поверхово-ефектовного Брюлова до глибин Рембрандтових творів...

„Тепер найбільш тихий і зручний час — одинадцята година ночі. Все спить, казарми освітлені однією свічкою біля якої тільки я один сиджу і кінчаю нескладний лист мій. Чи не правда: картина в стилі Рембрандта". Цей уривок з Шевченкового листа до В. П. Рейніної із заслання, нехай смутно, але правдиво передає тяжкий настрій багатьох Шевченкових картин періоду заслання...

Сумну і сувору інтимність тих творів породжує саме життя. Шевченко дивиться на кірґіза, що грається з кішкою, Шевченко малює в казармі, Шевченко і діти жебраки... Яка глибока правда життьова вибирає з цих сумних сцен, напівосвітлених то блимаючим вогнем свічки, то променем, що вірвався крізь вузький отвір тюрми. Тільки в самому житті, в душевній драмі великого поета в його стражданнях, таких подібних до страждань останніх років великого голяндця, слід шукати мистецької спорідненосте Шевченка та ґеніяльного виразника краси і суворої правди життя — Рембрандта.

Увесь свій недовгий, але як рідко в кого тяжкий, творчий шлях Шевченко присвятив служінню свойому народові, рідній батьківщині. І так само, як колись за молодих років, зпід пензля Шевченка народжувалися глибоко народні твори — „Катерина", „Сільська сімя", „На пасіці", цілий цикль офортів „Живописна Україна" та ін. — так і тепер, наприкінці життя, всі свої сили художник віддає на створення справді українського мистецтва. З цією метою Шевченко остаточно присвячує себе мистецтву гравюри, бож: „Зі всіх красних мистецтв — писав він — мені тепер більше всього подобається гравюра і не без підстави. Бути добрим гравером — значить бути розповсюджувачем істини... Прекрасне, найблагородніше покликання ґравера. Скільки красних творів, приступних тільки багачам, коптилося в похмурих ґалеріях без свого чудотворного різьця"... І Шевченко відтворює в гравюрі зворушливий у своїй сердечній простоті ескіз Мурильо „Святе сімейство". Найбільшою з цієї серії робіт Шевченка була прекрасна гравюра з картини Рембрандта „Притча про виноградаря", що за неї Шевченкові надано звання академіка ґравюри.

З вишуканою майстерністю, з великою винахідливістю Шевченко в своїх офортах перекладав мову фарб на мову ліній, на мову променистої світлотіні... І тут найбільшим учителем Шевченка стає Рембрандт. Уже в останні роки, коли були створені власні чудові автопортрети в офорті, Шевченко копіює водночас офорти Рембрандта, намагаючись збагнути всю глибину Рембрандтового таємничого мистецтва світлотіні.

В офортах востанне спалахнув великий малярський талант Шевченка. Шевченко — перший серіозний офортист не тільки в Україні, але й в Росії, своїм чародійним різцем показав усю красу цього предивного мистецтва.

За епіграф до всієї образотворчої спадщини Т. Г. Шевченка, цього передвісника могутньої реалістичної течії в мистецтві, що знайшла своє завершення в титанічній творчости Рєпіна, хочеться взяти слова самогож Шевченка: „Вільний художник настількиж обмежений навколишньою природою, наскільки природа обмежена своїми вічними незмінними законами". Глибоко правдиві слова ці моглиб бути написані на революційному прапорі молодого реалізму, який народжувався в тогочасній Росії.

В майбутній історії української культури, в грандіозному розділі — Великий Пророк України, неодмінно будуть вписані сторінки присвячені Шевченкові — художникові, прекрасному майстрові образотворчого мистецтва середини XIX століття.

Ол. Камянець.

ЖАРТИ

Вірна.

Чоловік на смертній постелі каже до жінки: — Скажи мені тепер, чи ти все була мені вірна? Не маєш чого боятися, бо я вже вмираю.

— Тихо будь — відповідає жінка — може ще видужаєш.

На вулиці.

— Сьогодні не можу вам віддати грошей, пане Гірчичка. Може завтра. Завтра сподіюся грошей.

— А то від кого?

— Нбо я знаю!

Веселе життя.

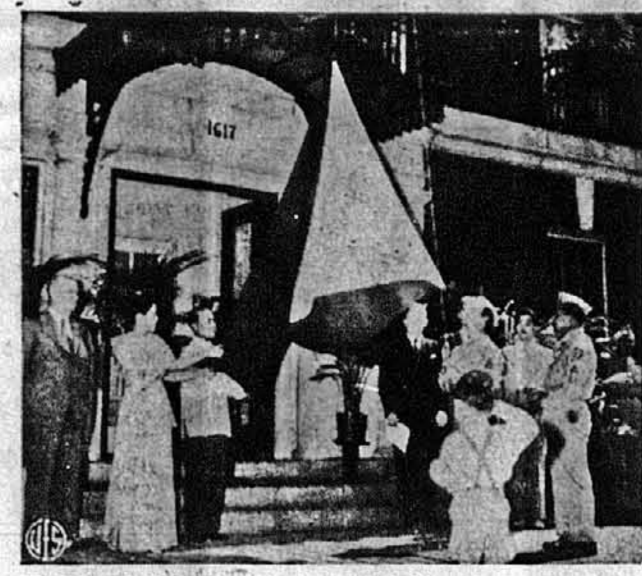
Він: — Якщо я зроблю колинебудь яку дурницю, то маю ще настільки розуму, що першим з того сміюся.

Вона: — Ви мусите мати справді веселе життя.

Гарні гості.

— Ганю — каже господиня до служниці, — попрятай добре у вітальні, заглянь під канапу, щоб не було порохів, бо нині прийдуть до нас гості.

— Гарні мені гості — мимрить служниця під носом — що будуть заглядати під канапу!

НАРОДИЛАСЬ НОВА РЕПУБЛИКА.—Отсе піднімають вгору филипінський прапор над филипінською амбасадою в Вашингтоні. Це означає, що народилася в світі ще одна република. Прапор має три звізди, що означають три головні филипінські острови: Лузон, Мінданао і Вискайська група.

Промова Ла Ґвардії про скитальців

Коли 13. червня Соціяльна та Економічна Рада Обєднаних Держав вперше розглядала дуже суперечний доклад про скитальців, Фіорелльо Г. Ля Ґвардія — головний директор УНРРА — виступив в Раді з промовою як дорадник. Ті, що чули його, кажуть, що досі ніхто не промовляв так отверто і прямо на засіданні Ради, в поважній салі Гантер Каледжу. Доклад був виготовлений Спеціяльним Комітетом в справі втікачів та скитальців при Раді. Той комітет назначено на засіданні Генеральної Асамблеї у Лондоні, минулої зими, коли рішено створити інтернаціональне тіло, що має занятися справою втікачів та скитальців по цілому світі.

Добре усвідомлюючи те, що наближується кінець діяльности УНРРА, Ф. Ля Ґвардія промовляв в корисіть скитальців, якими опікується УНРРА в таборах в Европі та на Середньому Сході. 31. 3. 1946, таких осіб нараховувалося від 837,-000 до 850,000. (В це число не входить кілька соток тисяч, якими опікуються уряди та спеціяльні комітети).

„Чи хочуть вони вертатись до дому?" питає Ф. Ля Ґвардія. „Якщо хочуть, їм треба дати деякі запевнення.. Деякі з них були цілком відрізані від своїх родин. Ніхто з них не має грошей. Що вони робитимуть, як повернуться до дому?"

Ці слова, що він промовив по відношенню до скитальців, за яких УНРРА має деяку відповідальність, можна в рівній мірі прикласти до всіх інших нещасних людей, вирваних з рідних осель, розкиданих по цілому світі.

Ф. Ля Ґвардія пропонує, аби тим людям, які бажають вернутись до своїх країн, дати можливість проїзду до дому та харчів на тридцять днів після того, як доїдуть до дому.

Але більшість з тих, що дістають допомогу від УНРРА, не бажають вертатись до дому. Ф. Ля Ґвардія припускає, що в остаточному рахунку, таких осіб буде від 500,000 до 620,000 — світова „маса людського нещастя". Але куди вони підуть?

Ля Ґвардія сам відповідає на своє питання: „До Канади, Злучених Держав, Мексико, Арґентини, Бразилії, Колумбії, Венецуелі, Чіллі, Перу, Палестини, Австралії та до Нової Зеляндії. Я не знаю ніякого іншого місця". З тих країн тільки Бразилія, покищо, представила пробний плян про допущення скитальців до себе. Він скритикував посередньо квотну систему Злучених Держав, згідно з якою так мало нових імігрантів впускається до цієї країни, та заявив: „Нaколиб кожна країна впустила до себе певний відсоток, це не було би обтяжно. Я думаю, що кожна країна мала би з того користь. Треба булоб привезти скитальців, спочатку помістити в таборах, дати їм можливість пристосуватися до умов, ознайомитися, після чого вони увійдуть в економічне життя країни".

„Якщо ви того не зробите, а вони відмовляться повернутись назад до своїх країн, що будете робити? Багнетами відправите їх до їх країн?"

Знова й знова Ф. Ля Ґвардія домагався від Ради практичних мір, не теорій, не резолюцій. „Я дивлюся з великим неспокоєм на пропоновану нову організацію, яка має обмежити себе тільки до порад тим нещасним людям, щоби годилися на „репатріяцію", казав він. „Панове, донині вони мали надто багато тих порад... надто багато випитувань".

Він пригадав Раді, що нова організація має поробити всі приготовлення, впорядкувати всі деталі, всі фінансові справи так, щоби була в стані перебрати працю УНРРА 31. грудня 1946 року. „Ви маєте право жадати від нас всіх інформацій, які ми маємо", — казав він на Раді. —„ Маєте доступ до всіх помилок, зроблених нами, бо це може бути дуже корисним. Я знаю, що ви признаєте, що і ви робите деякі помилки".

„Панове" — говорив він затято — „ви не можете дивитися на цю справу, як на взаємну торговельну догоду. Це не є справа того роду. Ці люди неспокійні, нещасні, пригноблені, деморалізовані, відірвані від дому, країни, заміщані. Вони заслуговують на велику увагу та дійсну, ніжну опіку.

„Я сподіваюся, що буде змінена ціла система та що нова інтернаціональна установа буде мати широку, повну відповідальність. І сподіваюся, що Рада приступить до цієї справи реально. Я сподіваюся, що вона не буде робити однозгідного докладу, бо кожного разу, як тільки на міжнародній конференції виноситься щось однозгідно, то воно напевно є безбарвне й слабе та певно мало доцільне".

В докладі Спеціяльного Комітету в справах втікачів та скитальців є нарис статуту нової міжнародньої установи. Після пять-денних дебатів, той проєкт статуту прийнято. Це одначе не означає однозгідного прийняття статуту, ні докладу. Статут має бути предложений на розгляд 51 членам Обєднаних Держав, а їх побажання і зміни треба брати під увагу. Остаточний текст статуту буде розглядатися на Ґенеральній Асамблеї. Щойно після того нова міжнародня організація може почати своє існування. Що в будучому будуть труднощі, на те вказує доклад Спеціяльного Комітету. Це ті розходження, що позначилися на лондонських нарадах протягом всіх тижнів. Це розходження політичні. Вони були причиною бурхливих суперечок, тому доклад Спеціяльного Комітету такий широкий. Але головний директор УНРРА, промовляючи на Соціяльній та Економічній Раді, не говорив про політику, не відокремлював литовців, еспанців, жидів, вірмен, українців, русских і т. п. Він говорив в захист людських істот, підкреслював людяний та моральний бік справи. Кожний, хто його слухав, почував, що він промовляв до людського сумління.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". **10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.**

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________

Нова адреса ______________________

____

капіталізму і т. п. Ми всі були йому вдячні за цей виступ, бо виратував нас з тяжкої біди. По нім виступив ще молодий студент і собі похвалив кандидатуру цеї письменниці.

Та найсмішніше в тому це, що коли я потім запитав Я. Ш., як він запізнався з цею письменницею та її творами, той здвигнув раменами і сказав, що він не то, що її не знає, але ніколи про неї навіть не чув. Заявив, що говорив, щоб чимскорше скінчити „комедію" з виборами і виратувати себе та інших з біди.

До цього ще додам, що я був ще головою окружної виборчої дільниці м. Львова. Там нам приказали поставити кандидатом якогось старшину з червоної армії. Та він навіть не показався, щоб його побачили ті, що його ставили кандидатом. Як я прочитав його прізвище і поставив „внесення", то присутні члени комісії тільки здвигнули плечима та іронічно підсміхались. Тільки одна пані, що була заступником голови комісії, додала: „А колиб хто і заперечував, то хіба це щось поможе?"

Комедія, а не вибори.

Бував я ще і над Підкавказю і там переводив вибори. Та де воно не булоб, всюди в Советах вибори однакові. Це чиста комедія, а не вибори. Вона всім остогидла, але кожний побоюється сказати щось противне, бо знає, що його жде. Надто багато бачив я живих прикладів такого неуважного поступовання.

Советські вибори відбуваються в такий самий спосіб, як відбувались вибори в націстів. Ці режими дуже до себе подібні, советський і націстівський, тому і виборчі методи такі самі. Тепер такими виборами ущасливлює Сталін ще й нові землі й нові народи, що мали те нещастя попасти в „советську сферу впливів". Кандидатів і для тих країн вибирають у Москві, як і назначують тих, що мають їх поставити кандидатами і вихвалити. Знов вибраним в такий спосіб „представникам" теж наказують, де, що й як говорити. Про все це дбає партія. Отже комедійські вибори і комедіянські вибрані ними представники.

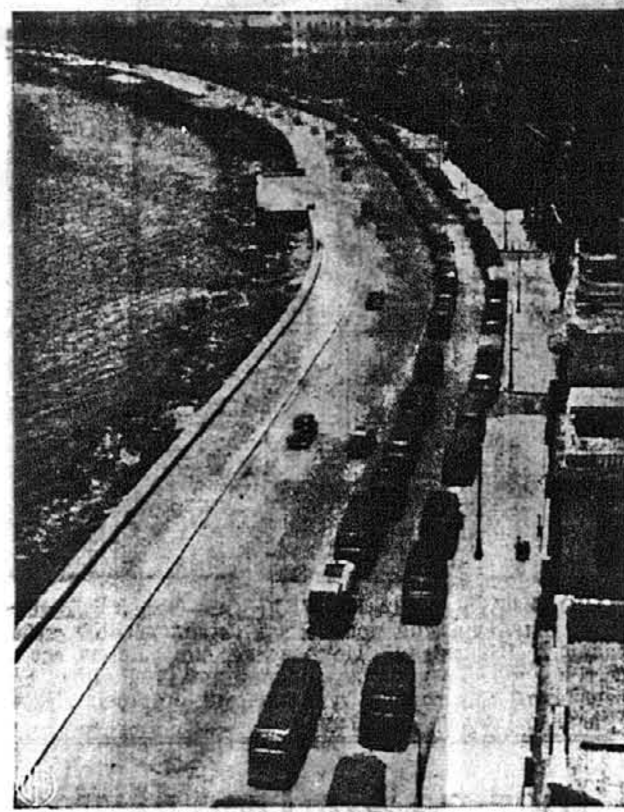
Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій ґрупі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА: ЛИСТИ ДО:

1881. До односельчан з с. Супранівка, Скалат, від Гуцайлюк Ярослава.
1883. Шиманська Анастазії з с. Пуків, Рогатин, від Баглай Петра.
1884. Гіомяк Людвини (Ясінська) від Онищук Йосифа.
1885. Юрчишин Анни з с. Бабухів, Рогатин, від Олійник Петра.
1885. Макович Івана з с. Підгороддя, Рогатин, від Василів Василя.
1886. Мадзеляк Василя з Нового Санча від Рудавський Антона.
1889. Валькевич Теклі з с. Жовківка, Бережани, від Валькевич Василя.
1890. Мельник Олюньки з с. Гиница, Бережани, від Данилишин Онуфрія.
1891. о. Дзьомба Мартина і Олександра з с. Літятин, Бережани, від Шарко Миколи.
1892. Ходоба Марії з с. Літятин, Бережани, від Кінаш Миколи.
193. Нетреба Анни (Когут) від Чубатий Михайла.
1894. Шибіцька Юльки з с. Плісняни, Зборів, від Шибіцький Івана.
1895. Книщик Володимира з с. Дроздовичі від Леськів Миколи з с. Міжинець, Перемишль.
1896. Величко Миколи з Болшівець, Рогатин, від Величко Дмитра.
1897. До односельчан з с. Миколаїв, Жидачів, від Левицький Віктор.
1898. Вуйчик Марії (Найдухів), Бенько Івана з с. Ліщана Долішня, Перемишль, від Сполович Евстахія.
1899. Вовк Степана, Скрутовський Василя, Горінь Марії, Федоришин Розалії з с. Чорний Острів, Бібрка, від Стегняк Михайла.
1900. Попович Оскара від Михалецький Йосифа.
1901. Івасечко Корнеля і Володимира, Ґеник Доміцелі з с. Монастириська, Бучач, від Івасечко Володимира.
1903. Підгурський Михайла і Шемка від Скрипник Ілька з Товтобаб, Підгайці.
1905. Шмаловський Михайла з с. Старуня, Станиславів, від Білик Степана.
1906. Савіцький Дмитра, Леник Анни з Мостів Великих від Савіцький Федя.
1907. Паньків Анастазії (Казьмірська) від Маланчук Остапа.
Сарафін Стаха від Гуняк Михайла.
Миколишин Анни ввід Леськів Петра.
(Всі з с. Літятин, Бережани).
1908. Рейтер Анни від Кусьмій Миколи з с. Завалів, Підгайці.
1909. о. Маланяк Степана від Кордуба Емануїла.
1910. Сторож Василя з с. Острині, Товмач, від Татарчук Василя.
1911. Бойко, Терен Карла і Франка від Бойко Евгена з с. Воскресинець, Рогатин.
1913. Круцько Григорія з Нового Села, Любачів, від Круцько Романа.
1914. Бунько Теодора з с. Молодич, Ярослав, від Бунько Андрія.
1915. Карпюк Івана від Карпюк Василя з с. Тучапи, Снятин.
1916. Йосипка Анни з с. Степанковичі, Грубешів, від Бондя Михайла з с. Кулаковичі.
1917. Бак Григорія і Надії з с. Івангород, Київ, від Кисіль Максима (Хмара).
1918. Семенюк Андрія від Олеснюк Івана.
1919. Ольшанський Теофіля і Андрія з Хирова від Куціль Осипа.
1920. Камінецька Марії з с. Данильче, Рогатин, від Журавінський Ореста.
1921. Крачковський Михайла від Крачковський Івана.
1922. Мартиничук Петра від Найдан Романа з с. Дзвиняч, Заліщики.
1923. Шум Андрій від Ільчишин Володимира, син Івана.
1924. Зарицька Марії від Зарицький Леон з с. Войщин, Самбір.
1925. Геля Василя, Мельник Теклі з с. Фльорника, Новий Санч, від Геля Степана.
1926. Кубер Зофії, Баглай Теклі, Гуляк Степанії з Сокаля від Семенишин Володимира.
1927. Кудлач Фенні і Юстини від Кудлач Петра (Кікцьо).
1928. Кондзьолко Юлії, Гладюк Миколи, Нагайло Василя з Рави Руської і Бухович, Мостиська, від Карпинець Марії з Перемишля.
1929. Фединишин Лукана від Зеліско Петра з Топорова.
1930. Рудий Юрка з с. Дністрика Дубового, Турка, від Рудий Панька.
1931. Головчак Миколи від Головчак Василя з Лука Горішнього, Самбір.
1932. Рудницький Антона, Данилюк Йосифа з Коломиї від о. Федуник Ярослава.
1933. Луцак Дмитра і Івана з Печеніжина від інж. Кузик Дмитра.
1934. Козелка Степана з Лубна, Березів, від Козелко Миколи.
1936. Яблінський Олекси з с. Ступоляни, Ліско, від Яблінський Івана.
1937. Шевчук Михайла з Качини Кам., Волинь, від Шевчук Тихона.
1938. Кріль Петра з с. Липя, Турка, від Нетях Ірини (Кріль).
1940. Яворський Михайла, Ліщинська Павлини з Богородчан від Підлуська Олени.
1942. Бендина Йосифа з с. Радемич, Дрогобич, від Грабович Павла з Богородчан.
1943. Нагірна Анастазії, Андрухів Григорія з с. Григорів, Рогатин, від Нагірний Дмитра.
1944. Горень Михайла, Еміля і Теофіля, Унгурян Теофіля від Стефанюк Степана зі Снятина і Колібаба Стефанії з ерЧновець.
1945. Левандовська Марії і Володимира від Нафус Івана.
1947. Баранчик Гриця, Василя, Насті і Розалії з с. Каличава, Сянік, від Баранчик Михайла.
1948. Івасюк Володимира, Турянська Брониславн від Васнлик Дава з Коломиї.
1949. Соколовський Івана з Лучинець, Рогатин, від Яворська-Гаврилишин Зоні.
1050. Букшована Марії (Рая) від Німчиновська-Букшована Анни.
1952. До родини пок. Семка Бабія від Бабій Федора з с. Чагрова, Рогатин.
1953. До родини і знайомих з с. Косівка, Тернопіль, від Задорожний Василя.
1955. Ворона Василя з с. Волиця Комарева, Сокаль, від Білецький Петра.
1957. Гулей Андрія з с. Городища Королівського, Ходорів, від Юськів Емілії.
1958. Стецько Анни (Герчак), Петронелі, Павлини і Йоанни від Сірий Михайла з Сянока.
1959. Чесанюк Павла з Острова, Львів, від Пелехатий Василя з Чижикова.
1960. Кушнір Олекси з с. Уличні, Дрогобич, від Кушнір Степана.
1961. Пийко Мартина, Кумко Степана від Пийко Михайла з с. Опарівка, Кросно.
1962. Симан Гната і Григорія з с. Ославець, Сянік, від Симан Гриця.
1963. Драґан Георґія від Іліка Мафтея з Нових Бросківців, Буковина.
1964. Слободзян Івана з Коломийщини від Ткачук Анни.
1967. Рокуш Марії з с. Зарадови від Бунько Теодора і Івана.
1968. Дзедзій Марії (Калакуняк) з с. Новошич, Самбір, від Дзедзій Марії.
1969. Студеняк Миколи з Квасів, Карпатська Україна, від інж. Кушинський Антона.
1970. Дубик Ілька і Миколи від Огірко Петра.
1971. Дмитришин Івана з с. Росільна, Надвірна, від Дмитришин Марії зі Станиславова.
1972. Шемяко з Марілль від Лешкевич Франца.
1973. Боруцький Федя з с. Нивиці, Радихів, від Боруцька Еви (Марчишин).
1974. Міцко Григорії від Міцко Петра.

НЕ ХОЧУТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ БОСІВ. — Ця картина є знята в Гавані, столиці Куби. Цей ряд босів був нечинним вісім годин на знак протесту проти босів, імпортованих з Злучених Держав. Протестуючі вимагали, щоби певні частини, потрібні для будови босів імпортувати, а решту виробляти в Кубі.

1975. Дмитрук Йосифа від Дмитрук Дарії.
1976. Нечипор Йоахима зі Самбора, Матвіч Агати з Ярослава, Красне, від Ковалик Дмитра.
1977. Свірубський (Свір) з Катеринославщини від Гарчес Віктора.
1978. Карпин Марії з Більча, Дрогобич, від Карпин Михайла.
1980. Татарів Юрія з с. Суботів, Чигирин, від Енґель Неоніли (Кудрицька).
Рузі, дочка Марії з Посипанків-Головя з Берестя від Посипанка Надії.
1981. Курівчак Дмитра з Коростенки, Добромиль, від Курівчак Івана.
1982. Жупаненко Григорія Григорієвича, Херсон, від Жупаненко О.
1983. Таталіб Гриня, Рисун Миколи з с. Волосате, Турка, від Рисун Гриня.
1984. Кашуба з с. Загробеля, Тернопіль, від Ващик Олександра.
1985. Мазорюк Степана, Танаса, Федя (сини Бартка) від Форманюк Миколи (Мазорюк).
1987. Балко Анни і Степана з Мостів Великих, Жовква, Герман Анни, Шийко Катерини, Гамівка Петра з Любачева, о. Шпилька Теодора з Дмитрович, Судова Вишня, від о. Клос Василя.
1988. Сарчинський Миколи від Сарчинський Петра.
1989. До родини Дубас і пок. Заяць Йосифа з с. Гологір-Дубаси, Золочів, п-ні Лісова з с. Трудовачі, Золочів, від Дубас Павла.
1990. Мікрут Пелагії (Пахут) від Мікрут Антона.
1993. Ракочий М., Паюк Василя від д-ра Гінілевич Ярослава.
1994. Костишин Параскевії від Кмон Зеновія.
1995. Семенюк Катерини від Радловський Мирона.
1996. Смалець Анастазії з с. Флорника, Новий Санч, від Смалець Антона.
1997. Гретчин Юрія, Павла і Михайла від Гретчин Василя з с. Тарновки, Жидачів.
1998. Яворський Михайла, Ліщинська Павлини від Підлуська Олени (Яворська).
1999. Кудлак Фенні і Юстини від Кудлак Петра.
2000. Перс Ігната від Пенцак Петра.
2001. Бедрій Володимира, Пребило Володимира з Перемишлян, Пранчак Евстахія від Бедрій Евстахія.
2002. Ліщук Григорія з с. Воютин, Луцьк, від Ліщук Кирила.
2007. Дзюбанська Параски з с. Колочуки, Бібрка, Гурна Марії з с. Ходорівці, Бібрка, від Хоманчук Анастазії (Черевешко).
2010. Підлужний Петра з с. Горуцько, Драгабич, від Підлужна Катерини (Кузьмич).
2011. д-ра Полчапінов Миколи Івановича з Камінця Подільського, Ус. Андрія Олександрович від Ус. П.
2013. Трусевич Марії, Мудрак Михайла, Поронович Івана від Трусевич Марії з Угнова.
2014. Швайкевич Теодора, Островська Павлини з Бучача від Винницький Михайла і Анни (Швайкевич).
2015. Панкевич Дмитра, Бабій Павлини з с. Сокалів, Бучач, від Панкевич Василя.
2016. Станиславський Кароля від Станиславський Михайла.
2017. Оприсько Джозефини і Стенлі, Штайн М. від Копач-Гречаникова Марти.
2018. Кульчицький Михайла від Дудун Максима.
2019. Гарас М. від Гарас Романа.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збоpe відбудуться в вівторок, 16. липня, в год. 7:30, в У. Н. Домі, при Фліт ул. Буде звіт делеґата з конвенції і інші важні справи до полагодження. Просимо всіх членів прийти на збори. — В. Кушнір, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 3. пополудні, в Українській Централі при Віллєм ул. Просимо членів і члениць явитися на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — І. Кіт, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться 14. липня о год. 1. пополудні при 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти і забрати свою дивіденду. — Г. Дороховський, гол.; І. Харамбура, секр.; В. Василюк, кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102, відбудуться 14. липня в годині 12. вполудне, в гали укр. катол. церкви на Вест 7. і Каледж ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Делеґати дадуть звіт з Конґресу у Вашинґтоні. — Н. Декан, гол.; Н. Олексик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 14. липня, в 1. годині пополудні, в Українській Централі, 180 Віллєм ул. Просимо всіх члениць і членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаемо вирівнати свої залеглости. — С. Хрипівський, предс.; Н. Хащевський, кас.; В. Салабун, секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 14. липня, точно в годині 2. пополудні. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглі довги, бо інакше стратять дивіденду і право до хорої запомоги. В грудні буде дана також дивіденда, але тільки тим членам, котрі платять точно що місяця. На зборах буде рішатись справа прибудови нашого дому. Члени, які не можуть явитись і заплатити своєї вкладки, зволять явитись до секретаря найдальше до 18. липня, тому, що він виїде на вакації. — М. Фук, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в понеділок, 15 липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ум. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт контр. комісії за 6 місяців. — П. Ляхоцький, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі при 4 і Ворт ул. ю дуже важна справа до полагодження і буде роздання дивіденди чеками, тому просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори. — За уряд: Н. Броницький, предс.; Т. Крика, кас.; Г. Стеців, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Де є ВАСИЛЬ НИЦАК з родиною. Давніше жив у Bridgeport, Conn., і якийсь час у Staten Island, N. Y. Хто би знав, або самий, прошу зголоситись до: **Wasyl Sedlar, 12050 Bliger St., Hamtramck 12, Mich.**

Пошукую **НАСТЮ і ВАРВАРУ** з дому **РАКІЦЬКІ**, замужні **ПЕТРІВ і ДМИТРІВ**, з села Потутори, повіт Бережани. Хто би про них знав, або вони самі, прошу зголоситись до:

МАРІЯ КАЦЮБКА,
251 E. 4th St., New York, N. Y.

Я маю лист від їх братанича Миколи Ракіцького з Лондону.

ІВАН ЛИС
зі села Зупалів, повіт Любачів пошукує стрийка
ТОМА ЛИС
і брата
ОЛЕКСА ПЕТРАШКО
Мають перебувати в Detroit, Mich., або Chicago, Ill. Прошу зголоситися до:
ПИЛИП ЛУЦИК,
239 Danford Ave., Jersey City, N. J.

Брата ТОМИ і
сестру АННУ РУЦЬКИЙ
та шваґра
ВАСИЛЯ КРАВЕЦЬКОГО
з Яблониці Руської, пов. Березів, Західна Україна, котрі були вивезені до Німеччини. Хто би про них знав, або самі, зволять написати на адресу:
JOHN RUCKY
133 Zoa Ave., Johnson City, N. Y. (U. S. A.)

ТАРЗАН, ч. 1412. Утеча.

Тарзан відізвався авторитетним голосом до постатей з поклоном: Як божок з вулькана буде втихомирений, ваш знахор дасть вам знати".

Потім, закликавши Джену до себе, взяв її на руки і тихо, мов кіт з джунглів, викрав її з села.

Спинившись за селом, малпочоловік направився в сторону човна начальника племени.

Та вернувши в село начальник занепокоївся, підніс голову і почав розглядатись.